

University of Groningen

New roles for renin in heart failure and cardio-renal interaction

Schroten, Nicolas

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2015

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Schroten, N. (2015). *New roles for renin in heart failure and cardio-renal interaction*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. [S.n.].

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

The publication may also be distributed here under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license. More information can be found on the University of Groningen website: <https://www.rug.nl/library/open-access/self-archiving-pure/taverne-amendment>.

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

DANKWOORD

ACKNOWLEDGEMENTS

Soms vraag ik me nog wel eens af, hoe het zo gekomen is, dat ik opeens in Groningen bij de afdeling Cardiologie ben beland. Ik studeerde af in Utrecht en wilde nefroloog worden. Ik was dus dolblij, toen ik in Amersfoort aangenomen werd op de afdeling interne, echter in afwachting van mijn bul reisde ik af naar het Universitair Medisch Centrum Groningen om mijn onderzoek te presenteren op het studentencongres ISCOMS. Daar ontmoette ik o.a. cardioloog Rudolf de Boer en promovendus Mariusz Szymański, die mij enthousiasmeerden voor het onderzoek dat werd gedaan op hun afdeling naar de relatie tussen hartfalen en nierfunctiestoornissen en veel raaklijnen had met het onderzoek wat ik als student had gedaan. Voor ik het wist, zat ik op de kamer bij prof. Dirk-Jan van Veldhuisen, Adriaan Voors en Hans Hillege, die vroegen of ik geen promotieonderzoek wilde doen in het UMCG en de ARIANA-CHF-RD studie op me zou willen nemen. Een lastige keuze, omdat ik net aangenomen was in Amersfoort en dit een verhuizing naar Groningen zou betekenen. Hun enthousiasme en het warme welkom, als ook de steun van de opleider in Amersfoort, Carlo Gaillard, hebben me echter overgehaald en ik heb er geen moment spijt van gehad.

Geachte prof. dr. J.L.Hillege, beste Hans, jij hebt me vanaf het begin warm ontvangen. Meer dan een promotor was je een coach, die veel vrijheid gaf voor zelfontplooiing en me veel zelfstandigheid heeft geleerd. In plaats van opdrachten en deadlines te geven vroeg je me zelf met ideeën te komen en het tijdspad uit te stippelen. Ondanks dit was je zeer betrokken en ook altijd kritisch op mijn voorstellen. Ons wekelijks overleg was elke keer weer heel erg leerzaam en dankzij jou voelde ik me ook meteen thuis in Groningen.

Geachte prof. dr. R.A. de Boer, beste Rudolf, jij bent mijn eerste contact met de afdeling cardiologie geweest en vanaf het begin was je enthousiasme en energie aanstekelijk. Je was een vat vol met ideeën, maar ook het toonbeeld van time-management. Ik snap nog steeds niet hoe je de tijd vindt om als die projecten te realiseren, de kinderen op te halen, maar ook bij de sociale events van de afdeling te zijn. Fantastisch om te zien, dat je hoogleraar geworden bent.

Geachte prof. dr. D.J. van Veldhuisen, beste Dirk-Jan, jij hebt me over de streep getrokken om naar Groningen te komen. Al in ons eerste gesprek merkte ik je

passie voor onderzoek, maar ook de belangstelling voor de mensen om je heen. Je hebt de hoofdlijnen van het onderzoek bewaakt, knopen doorgehakt, maar bovenal deuren geopend. Als het tegenzat, wist je altijd een oplossing te vinden, maar bovenal waardeer ik je eerlijkheid en je hart voor de afdeling.

Geachte dr. K. Damman, beste Kevin, ik heb mogen voortborduren op jouw fantastische werk. Je was erg druk met de opleiding, maar ondanks dat was je altijd bereikbaar, als ik hulp nodig had. Je kwam me zelfs in de avonden helpen om de vriezers door te spitten. Toch lukte het je ook om in de tussentijd ook nog artikelen te blijven schrijven en in hoge bladen te publiceren. Je efficiëntie is bewonderenswaardig.

Verder wil ik ook prof. dr. E.R. van den Heuvel, prof. dr. I.P. Kema, dr. T.D. Smilde en dr. H.J. Lambers Heerspink, bedanken voor jullie zeer waardevolle input bij de artikelen, die de basis zijn van dit proefschrift.

Daarnaast wil ik de beoordelingscommissie van dit proefschrift prof. dr. M.P. van den Berg, prof. dr. A.H.J. Danser en prof. dr. J.W.R. Twisk bedanken. Jullie zijn absolute experts in jullie vak en een grote inspiratie geweest bij het totstandkomen van het proefschrift. Het is een eer dat jullie je tijd hebben vrijgemaakt om het proefschrift te lezen en beoordelen. Beste Maarten, dank ook voor deelname aan de DSMB.

Na ruim drie jaar in Hoge Noorden gewerkt te hebben woon ik weer in Utrecht, maar ik heb nog regelmatig heimwee naar Groningen. Dat komt door de vele fantastische mensen, die ik daar heb leren kennen en die een grote bijdrage hebben gehad aan de totstandkoming van dit proefschrift.

Geachte prof. dr Voors, beste Adriaan, jij hebt me bijna net zoveel begeleid als mijn promotoren. Je superviseerde mijn studie poli's, maar was ook de drijvende kracht achter de multicenter trials, waaraan we meededen. Een groot deel van mijn werk dat niet in het proefschrift beland is, maar wel heel leerzaam geweest is. Hoe jij overall het overzicht over hield en tijd voor vond was indrukwekkend.

Ook wil ik iedereen van de Cardio-research bedanken. Met name Trienke voor al het werk aan de ARIANA-CHF en VITD-CHF trials, maar ook Anja, Bernard, Geert, Peter, Margriet, Maaike, Saphirah, Karin, Greetje, Carolien, Carlien. Jullie hebben heel veel werk uit handen genomen en zonder jullie waren de studies nooit mogelijk geweest. Maar ik heb ook heel veel van jullie geleerd en zeker ook met jullie gelachen. Het was geweldig dat enkelen van jullie ook op mijn bruiloft geweest zijn. Ik zal jullie hulp en gezelligheid missen.

Daarnaast wil ik iedereen van het Trial Co-ordination Center bedanken die meegewerkt heeft aan de studies. In het bijzonder Marco Assman, voor alle hulp bij de databases, Myke Mol, voor de monitoring van de trials en Nic Veeger voor alle statistische adviezen en deelname aan de Data Safety Monitoring Board. Jullie begeleiding van de studies heeft ze echt naar een professioneel niveau getild.

Mijn onderzoek was ook niet mogelijk geweest zonder de afdeling interne, nefrologie en in het bijzonder prof. dr G.J.Navis, dr. R.T.Gansevoort, prof. dr.

S.J.L.Bakker en dr. A.N.A. van der Horst-Schriivers. Dank voor jullie bijdrage aan de verschillende onderzoeken.

Verder wil ik de dames van de nierfunctiekamer bedanken, Marjan, Roelie en Dirkina. Ik heb vele uurtjes bij jullie doorgebracht met patiënten van mijn studies, maar jullie aandacht en zorg voor hen maakte, dat ze de urenlange onderzoeken volhielden en bereid waren om terug te komen.

Ook zou ik alle cardiologen en hartfalenverpleegkundigen willen bedanken voor de hulp bij het benaderen van studie patiënten tussen alle drukke poli's door.

Voor de ARIANA-CHF-RD studie hebben we ook hulp moeten zoeken buiten het UMCG. Ik wil in het bijzonder dr. Marc Hemmelder van het Medisch Centrum Leeuwarden, dr. Vincent Hagens van het Delfzicht Ziekenhuis en Louis Bartels van het Martini Ziekenhuis bedanken voor hun bijdrage.

Alma, Audrey, Brechtel, Carla, Daniëlle, Hedde, Marjan, Petra zonder jullie zou ik niks geregeld krijgen in het UMCG, declaraties, adressen, handtekeningen, p-nummers, alles hadden jullie binnen no-time voor elkaar. Hoe het jullie lukt om een afspraak te organiseren met vijf hoogleraren tegelijkertijd binnen een week is mij een raadsel als het mij niet eens lukt met één tegelijk.

Promoveren is soms ook afzien, dan is het goed om collega's om je heen te hebben die in hetzelfde schuitje zitten en die voor de nodige afleiding en relativering kunnen zorgen. Ik had me geen betere collega's kunnen wensen in het triadegebouw. Willem Peter, jij was de pater familias toen ik kwam werken en ook toen je in opleiding was heb je me nog veel begeleiding gegeven met de VITD-CHF studie. Met Frank, Lennaert en Rennée werkten we in de gezelligste "koffiekamer / golfbaan" van het UMCG. En als ik weer eens in de avonden bleef doorwerken, was ik bijna nooit alleen dankzij Rob. Maar ik heb met jullie ook half Europa gezien. Van congressen in Parijs, Stockholm en Belgrado, tot cursussen in Noordwijkerhout en Papendal. Overdag strak in het pak, maar met name de avonden en nachten waren legendarisch. Om de Ardennen niet te vergeten. Beste Arjen, Lennaert, Renée, You Lan, Ymkje, Wouter, Vincent, Sven, Suzan, Rosanne, Rob, Pieter Jan, Mattia, Marthe, Marlies, Marjolein, Marieke, Marcelle, Liza, Licette, Karim, Jardi, Ismael, Imke, IJsbrand, Hessel, Gijs, Eraldo, Chris, Bart, Ali, Maurice, Thialda, Marie-Louise en alle studenten dank voor alle gezelligheid. Naast het Triadegebouw ben ik ook geadopteerd door mijn collegae van de experimentele cardiologie, nadat ik een poging had ondernomen om ook wat van basaal wetenschappelijk onderzoek te leren. Dank voor de leerzame en gezellige tijd Mariusz, Niek, Martin, Anne-Margreet, Wouters, Rogier, Irene, Niek, Pim, Harmen, Silke, Linda, Irma, Hassan, Hongjuan, Wardit, Atze, Vincent, Megan, Reinout, Michiel, Michael, Meimei, Linda, Lili, Leonie, Daan, Bo, Bibiche, Beatrijs, Alexander, peter, Laura, Jasper, Janny, Inge, Herman, Hisko, Maxi, en natuurlijk prof. dr. Wiek van Gilst.

Geachte prof. dr. C.A.J.M Gaillard, beste Carlo, samen met Karien van der Putten hebben jullie me kennis laten maken en geënthousiasmeerd voor het onder-

zoek en de nefrologie, toen nog als co-assistent in het Meander Medisch Centrum in Amersfoort. Je was de perfecte opleider voor mij, als clinicus, als onderzoeker, maar ook als loopbaanbegeleider. Ondanks dat we in tegenovergestelde richting lijken te reizen hoop ik dat onze paden zich nog vaak zullen kruisen.

Geachte dr. C.E.H. Siegert, Beste Carl, als opleider van de Interne Geneeskunde in het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis zal jij het grootste deel van mijn opleiding tot internist begeleiden. Dankzij onze regelmatige overleggen, heb ik niet alleen medisch inhoudelijk veel geleerd, maar ook mijn andere competenties kunnen ontwikkelen. Ik kijk met veel plezier uit naar de komende jaren.

Geachte dr. F.P.J. Brouwers, beste Frank, je bent bijna heel mijn promotietijd mijn kamergenoot geweest, dus een logische keuze als paranimf. Maar ook buiten het werk om kon ik altijd op je vertrouwen. Jij was er altijd bij als er wat te beleven was en ik zou een boek vol kunnen schrijven over wat we samen hebben meegemaakt, maar wat maar beter niet in een proefschrift kan belanden. We hebben menig nachtje doorgetrokken, maar je weet ook wat hard werken is en ik heb er de balen van dat je je proefschrift eerder klaar had dan ik en dat we nu 200 km van elkaar vandaan wonen, maar ik ben het roerend met je eens, dat het niet ver is als je goede reden hebt om te reizen en ook een gezamenlijke publicatie moet lukken.

Geachte drs. N.J. Schroten, beste Natalia, zusje van me. Ik kan me geen betere paranimf wensen. Als oudere broer heb ik me altijd om je bekommerd. Je bent nog zoekende welke kant je carrière op zal gaan, terwijl die van mij uitgestippeld lijkt. Maar ondertussen kijk ik ook met bewondering naar wat je al bereikt hebt. Je durft alles aan en reist heel de wereld af en neemt geen genoegen met een baan waar je niet al je talenten en ambities in kwijt kan. Ik ben er van overtuigd dat jou zoektocht zal leiden tot een fantastische carrière waar ik alleen maar van kan dromen.

Uiteraard wil ik ook mijn ouders bedanken. Jullie hebben me gemaakt tot wie ik ben. Kochana mam, dziękuję za troski i opiekę. Nie masz pojęcia ile tobie zawdzięczam. Twoja energia i kreatywność są dla mnie przykładem. Pozdziwiam jak wszędzie gdzie się pojawiasz znajdujesz nowych przyjaciół i ludzie cie szanują. Ty mnie nauczyłaś organizacji projektów i występować przed publicznością, klucze do succesu w badaniach naukowych. Lieve papa, jou rust en analytisch vermogen zijn een groot voorbeeld voor mij. Je bent echt een homo universalis, met vele interesses. Zo ben je ook altijd geïnteresseerd geweest in het werk waar ik mee bezig was en probeerde je te begrijpen waar mijn onderzoeken over gingen, maar hielp je me ook oplossingen te vinden voor problemen met bijvoorbeeld databases. Ik ben een beetje van jullie beiden en dank alles aan jullie.

Tot slot mijn grote liefde. Lieve Helena, jij maakt me elke dag weer gelukkig en geeft me energie. Mijn werk in Groningen heeft ook een grote impact op jou gehad. Je bent met mij gaan samenwonen in Zwolle, waardoor je elke dag 100km naar je werk moest reizen en er zijn vele avonden en weekenden geweest,

waarop ik achter mijn computer zat in plaats van naast jou. Toch heb je me altijd gesteund en geholpen als ik er vastzat. Jij maakt mij een beter mens. Ik ben dolgelukkig dat je mijn vrouw wilde worden en kan niet wachten om samen met jou ons kind op te zien groeien.

Dank ook aan alle patiënten,
die mee hebben gedaan aan de onderzoeken.
Zonder jullie geen onderzoek.

